



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XVIII. Quid sit juxta Origenem, Novissima inimica mors, deque Daemonum
poenis quaeritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A *αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἵσχυρόν ἐστιν, ἢ τοῦ ἑωσ τοῦ ἀποκαταστήσει τὰ πάντα* & *ἵσχυρον αὐτοῦ μισθόν* & istud è Tractat. 33. in Matth. *Iste autem qui unum acceperat talentum, & absconderat ipsum in terra, non solum quasi malus & piger arguitur, sed quasi inutilis mittitur in tenebras exteriores, ubi nulla illuminatio est, forsitan nec corporalis, nec est respectio Dei illie; sed quasi indigni speculatione Dei qui talia peccaverunt, condemnantur in his qua exteriores tenebrae appellantur; forsitan donec intellexerint, ut convertantur, & digni efficiantur exire ab ijs, forsitan & propter aliam causam quam nos ignoramus: & hoc quoque quod scribitur libr. 8. contr. Cels. sub eisdem leges concludendum aliquando quidquid est rationis particeps, cum verbo Dei in perfectum statum restituetur. In cuius argumentum affert illud Sophoniae 3. 9. Tunc reddam populo tibi in electum, ut innocens omnes in nomine Domini, & serviant ei humero uno.*

B XVII. Perspicuum hinc est non alias admisisse poenas Origenem, quam piaculares & temporarias; cuiusmodi sunt Purgatoriae illae, quas Ecclesia Catholica agnoscit. Sed & manifestus illud est ex eo quod habetur Homil. 8. in Levit. ubi agens de putrefacta, juxta Veteris Legis praescriptum, per septem dies immunda, si masculum peperisset; per quatuordecim, si foeminam, septimanam hanc praesentis vitae tempus esse dicit, per quam usquequaque mundi esse non possumus, nisi octavus venerit dies, futuri nempe saeculi tempus: *In quo tamen die, inquit, si masculus est & viriliter egerit, statim in ipso adventu futuri saeculi purgatur, & statim munda efficitur mater, quae genuit eum: purgatur namque vitii carnem ex resurrectione recipiet. Si vero nihil haberit virile adversum peccatum, sed remissus & effeminatus fuit in actibus suis, cuius peccatum tale est, quod non remittatur, neque in presenti saeculo, neque in futuro; ipse transit & unam & aliam septimanam in immunditia sua, & tertia demum incipiente oboriri septimana, purgatur ab immunditia, quam foeminam pariendo contraxit. Eiusdem generis est istud ex Homil. 14. in Luc. Sicut scriptum est in Lege; si masculum peperit mater, sepem diebus mater sedebit in sanguine immundo, ac deinde triginta diebus in sanguine puro; & ad extremum & ipse infans sedebit in sanguine purissimo: sic quia Lex spiritualis est, & umbram habet futurorum bonorum, possumus intelligere purgationem veram nobis evenire post tempus. Ego puto quod & post resurrectionem ex mortuis indigemus sacramento eluente nos atque purgante; nemo enim absque sordibus resurgere poterit, nec ullam posse animam reperiri quae universis statim vitiiis careat. Erroris notam merito his inurit Bellarminus libr. 2. De Purgatorio; cap. 9. quod ex Scripturae effato post resurrectionem & iudicium nulla superfit emendationis spes. At ea mendosa esse, & vitio librariorum corrupta*

C *putat Suarez Tom. 4. in 3. S. Thom. q. 46. sect. 4. quoniam illis ex adverso repugnant quae praecedunt in eadem Homilia, nefas esse cogitare futurum ut sordidi & polluti resurgamus. Sed tantam esse tamen in multis haesitationem Origenis deprehendimus, ut novum mihi non sit eadem Homilia diversa eum & pugnantia prodidisse. Praedicantur etiam apertissime piaculares poenae Homil. 16. in Jerem. cum superstructa animae aurum, argentum, ligna, foenum, & stipulam igne probanda esse dicit; deinde ait: *τὸ πῦρ τὸ ἀκαθάρτου τὰ ἔνθα, & τὸ ἁγίου, ὃ ἐστὶν τὸ καθαρόν.* & postea, quoniam scriptum est Jerem. 16. 18. *Et reddam primum duplices iniquitates eorum, utraqueque, inquit, ἀκαθάρτου τὸ πῦρ, ἀκαθάρτου δὲ τὰ ἁγία, ἕως τὰ ἁγία ὁμοιωθῆναι ἀκαθάρτου.* Quinetiam libr. 2. *Ἐπιπέρας*, cap. 11. animam per peccatum ordinem suum deferere ait,*

D *& à compage cui à Deo fuerit innexa divelli; & adhibito igne sine dubio ad firmiorem sui compagem; inflammationemque solidari: nec multo post: Quomodo autem & à poena qua per ignem inferni dicitur, pro adjuditorio intelligitur adhiberi, Esaias docet, qui de Israel quidem sic dicit: *Habes carbonem ignis, sede super eos, hi erunt tibi adjuditorio. Et in alij dicit: Sanctificabit Dominus in igne ardenti: & in Malachia Propheta dicit: Sedes constabit & purgabit, & fundes purgatos filios Iuda. Item libr. 8. in Epist. ad Rom. Verum, inquit, hac ipsa purgatio qua per poenam ignis adhibetur, quantum temporibus, quantum saeculis de peccatoribus exigit cruciatus, solus scire potest ille, cui Pater omne iudicium tradidit. Denique libr. 4. contr. Cels. poenas futurae vitae dicit esse ἀκαθάρτας τὸ πῦρ, τὰ ἁγία ἢ τὸ ἁγίον πνεῦμα ἕως ἄρα ἀρχῆς.**

E XVIII. Quoniam autem Paulinum illud saepe testimonium usurpat, quod est I. Cor. 15. 26. *Novissima autem inimica destruetur mors.* minime silentio premienda videtur allata ab eo loci hujus expositio. Mortem itaque Diabolum significare existimat, quem ita destructum iri putat, quatenus impia ejus & à Deo averfa voluntas expugnabitur. Demum ipsa verba è libr. 3. *Ἐπιπέρας*, cap. 6. Propterea etiam novissimus inimicus, idest Diabolus, qui mors appellatur, destrui dicitur, ut neque ultra triste sit aliquid, ubi mors non est, neque adversum sit, ubi non est inimicus. Destruat sane novissimus inimicus ita intelligendus est, non ut subst. nra ejus, qua à Deo facta est, pereat; sed ut propositum, & voluntas inimica, qua non à Deo, sed ab ipso processit, intereat: & ista ex Homil. 8. in Iosue. De Diabolo autem dicens ait: *Novissimus inimicus destruetur mors, quia vere tunc vincetur mors, cum mortale hoc absorbebitur à vita. Certe Ebr. 2. 14. mortis quidem imperium Diabolus habere dicitur: at à morte tamen distinguitur: Et per mortem destruetur eum qui habebat mortis imperium, idest Diabolum.* Quod exponens Origenes Tom. 13. in

F 15. 26. *Novissima autem inimica destruetur mors.* minime silentio premienda videtur allata ab eo loci hujus expositio. Mortem itaque Diabolum significare existimat, quem ita destructum iri putat, quatenus impia ejus & à Deo averfa voluntas expugnabitur. Demum ipsa verba è libr. 3. *Ἐπιπέρας*, cap. 6. Propterea etiam novissimus inimicus, idest Diabolus, qui mors appellatur, destrui dicitur, ut neque ultra triste sit aliquid, ubi mors non est, neque adversum sit, ubi non est inimicus. Destruat sane novissimus inimicus ita intelligendus est, non ut subst. nra ejus, qua à Deo facta est, pereat; sed ut propositum, & voluntas inimica, qua non à Deo, sed ab ipso processit, intereat: & ista ex Homil. 8. in Iosue. De Diabolo autem dicens ait: *Novissimus inimicus destruetur mors, quia vere tunc vincetur mors, cum mortale hoc absorbebitur à vita. Certe Ebr. 2. 14. mortis quidem imperium Diabolus habere dicitur: at à morte tamen distinguitur: Et per mortem destruetur eum qui habebat mortis imperium, idest Diabolum.* Quod exponens Origenes Tom. 13. in

Matth. pag. 314. κερως ἢ θανάτου, inquit, νομιστοὶ ἔχουσιν τὸ ἀθάνατον, ἢ τὸ μέτρον καὶ ἀθάνατον, καὶ ἂν ὀνομασθῶσιν εἰ σωθῆσι ἐκ ψυχῆς ἔσονται, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν ἐκ ψυχῆς καὶ τῆς σαρκὸς ἐστίν. ἀλλὰ τὸ θανάτου καὶ ἐξ ἑσθῆς τῶ ἐπιπέτου. ἰσθῆς εἰμι ἢ ζωῆς, καὶ ὁ δὲ ψυχὴ ἀθάνατος, αὐτὸν ὀνομασθεῖς.

Cum ait averfam à Deo Diaboli voluntatem olim fore contendam, satis significat se ne Dæmones quidem ab æterna felicitate excludere. Sed clarius etiam id evincitur ex dogmatum ipsius sequela, & ex hoc loco è libr. 1. ἀπὸ ἀρχῆς, cap. 6. quem & supra iam adduximus, & hic quoque repetemus: iam vero si aliqui ex his ordinibus qui sub principatu Diaboli agunt, ac malitia eius obtemperant, poterunt aliquando in futuris seculis converteri ad bonitatem, pro eo quod est in ipsis liberi facultas arbitrii. an vero permanentes & inveterata malitia velut in naturam quamdam ex consuetudine convertatur, etiam tu qui legis probato, si omnimode neque in his que videntur temporalibus seculis, neque in his que non videntur, & æterna sunt, penitus pari ista ab illa etiam finali unitate, atque convenientia discrepabit. Tacet eadem sententia in istis & Corderiana Catena in Iohannem, ad Iohann. 12. 31. τὸ ἐν τῷ σαυρῶ πάθημα αὐτῶν κρείσσον ἢ τὸ νόμον τοῦτον παρὰ τὸ ἐπιπέτου εἰρησπονήσας ἡσθῆ τῆ ἀμείψῃ. τὸ σαυρῶ ἰαυτῶ, εἶπε τὸ ἐπὶ τῆς, εἶπε τὸ ἐς ἑρατοῖς, καὶ θεομα- ἑδωσας ἐν τῷ ἑσθῆ, καὶ ἰταχθῆσαστο ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ἐκείθεν ἐν τοῖς ἐπιπέτου, ὅταν δὲ τῆς πάντα ἐπὶ τὸ ἐκείθεν ἀμείψῃ καὶ ἀρετῆν τῆς.

XIX. Cæterum non penarum duntaxat, sed felicitatis etiam tempus certis circumscriptum terminis esse voluit, animasque ad perfectionis culmen evectas, & peccati ac corporeæ molis fordibus expurgatas, statim atque à virtute in vitium deflexerint, in crassioris corporis carcerem compingi. Verba Origenis è libr. 2. De princip. affert Iustinianus, quibus corpora interitura dicuntur, cum Deo subiecta fuerint omnia, καὶ τὸ σαυρῶν φύσις ἑσθῆ ἀποσπασθῆναι ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ πάλιν ἀποσπασθῆναι ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Quam iterum reparanda sit corporum natura, si rursus rationalia descendant. Affert & alia ex quarto libro, quibus corporum naturam per intervalla existere docet, ἑσθῆ τὴν ἀσπῆσιν ἀμείψῃ τῶν ἀσπῆσιν ἀμείψῃ, ἀμείψῃ ἀμείψῃ, καὶ πάλιν ἀμείψῃ ἀμείψῃ, καὶ πάλιν ἀμείψῃ ἀμείψῃ. Propter quosdam lapsus rebus ratione polentibus contingentes, que corporibus indigent, & rursus facta emendatione perfecta, dissolvi illa in nihilum, adeo ut id semper fiat. Affert & ista è libr. 1. Hieronymus Epist. 59. ad Avit. cap. 1. In fine atque consummatione mundi. cum omnes (animæ) liberam habeant arbitriam, & sponte sua vel virtutes possint capere, vel vitia, ille multo peiori in conditione erunt, quam nunc sunt; hæc ad meliorem statum pervenient: quia diversi motus, & variæ voluntates in utramque partem diversum accipient statum, idest ut Angeli, homines, vel Dæmones, & rursus ex his homines, vel Angeli fiant: & illa è libr. 3. cap. 3. Nec dubium est quin post quadam intervalla temporum rursus materia subsistat, & corpora fiant, & mundi diversitas construat, propter varias voluntates rationalium creaturarum, que post perfectam beatitudinem usque ad finem omnium ætatum paulatim ad inferiora dilapsæ tantam militiam receperunt, ut in contrarium venterentur, dum nolunt servare principium, & incorruptam beatitudinem possidere. Quibus & hæc adiungenda è libro eodem, cap. 1. Ex quo opinamur, quoniam quidem (ut frequenter diximus) immortalis est anima & æterna, quod in multis & sine fine spatiis per immensa & diversa secula possibile est ut à summo bono ad infima mala descendat, & ab ultimis malis ad summa bona reparatur.

XX. Quod si quis dogmatum istorum requirat originem, sciat ille præter quadam Scripturæ testimonia, quæ mox à nobis commemorata sunt, Adamantium quoque in carcere, & post multas aëtes visitabantur: & hoc Iohann. 10. 16. Fiet unum ovile, & unus pastor, quod ipse in dogmatis sui fulcimentum usurpat in fine Homil. 6. in Num. Item illud è Parabola, quam proponit Christus Matth. 18. 13. cum servum nequam iratus Dominus iussit tortoribus tradi, quoad debitum integrum refunderet. Vnde Origenes Homil. 35. in Luc. Quæ est lex carceris istius? (Inferni) Non egrédior ex eo, neque me exaltor patitur exire, nisi debitum omne persolvero. Fraudi ei fuit perperam acceptum & istud Apostoli Rom. 11. 25, 26. Cæcitas ex parte contigit in Israël, donec plenitudo Gentium intraret: Et sic omnis Israël salvus fiet. Piaculares autem, quas dixi, & purgatorias penas his defendit verbis ex 1. Cor. 3. 12. in quibus uniuscujusque opus igne examinatum iri Paulus affirmat. Aliis quibusdam opinionis huius propugnaculis uti solere Origenistas tradit Hieronymus ad calcem Commentariorum in Isaiam; hoc nimirum Pauli Rom. 11. 32. Conclusit Deus omnia sub peccato, ut omnibus miseretur: & illo Mich. 7. 9. iram Domini sustinebo, quia peccavi ei: donec justificet causam meam, & auferat iudicium meum, & educat me in lucem: & hoc etiam Isaiæ 12. 1. Benedicam te, Domine, quoniam iratus es mihi. Avertisti faciem tuam à me, & miserus es mei: necnon & isto Osæ 14. 5. Cum ira furoris mei transierit, rursus sanabo: atque itidem illo Psalm. 30. 20. Quam grandis multitudo bonitatis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te!

Verum non sacris duntaxat Auctoribus, sed profanis etiam regendum sese videtur Origenes tradidisse: Platoni imprimis, qui in Phædone Socratem inducit ita differentem: hominum qui sese terrenis cupiditatibus dederint, animas circa sepulchra vagantes pen-